

Garella musculana

TAXONOMICKÉ ZARADENIE:

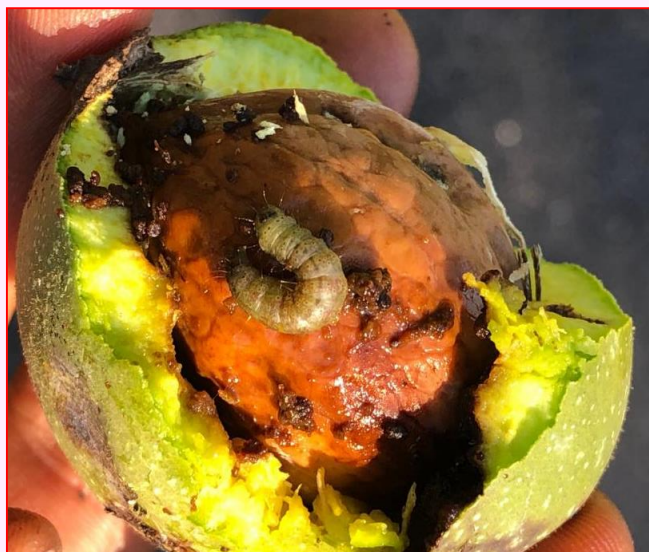
Trieda: *Insecta* – hmyz, rad: *Lepidoptera* – motýle, čeľaď: *Nolidae*, rod: *Garella*, druh: *Garella musculana*

HOSTITEĽSKÉ RASTLINY:

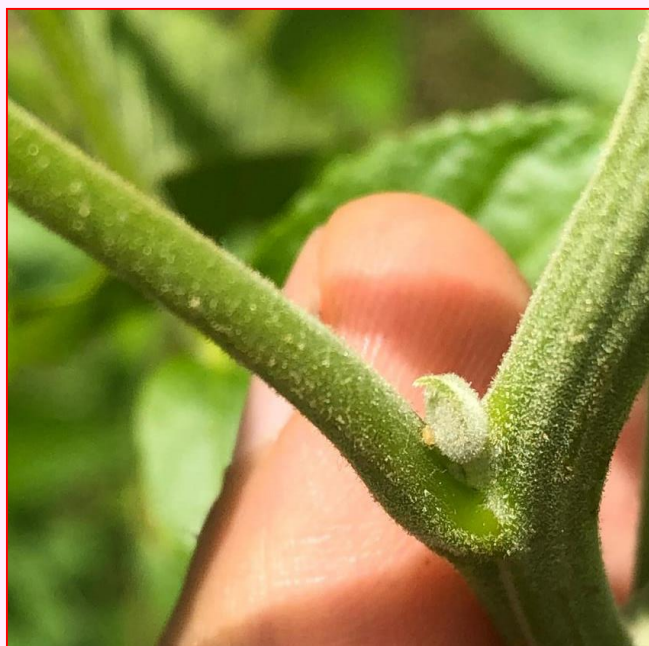
- *Garella musculana* je považovaná za jedného z najvýznamnejších škodcov orechov v krajinách, kde sa tento škodca rozšíril. Úrody orechov môžu byť viditeľne znížené až o 70-80%.
- Škodca napáda hlavne orech čierny (*Juglans nigra*) a orech kráľovský (*Juglans regia*), ale aj *Carya illinoensis* (pekanové orechy).

PRÍZNAKY:

- Príznaky poškodenia môžu byť zamieňané s príznakmi s húsenicou vrtivky orechovej (*Rhagoletis completa*).
- Vyliahnuté húsenice sa dostanú do mladého orecha cez stopku a tam sa živia. Napadnuté orechy väčšinou obsahujú jednu húsenicu, ale je možné nájsť orechy s 2-3 húsenicami. Jedna húsenica dokáže zničiť aj niekoľko plodov orecha.
- Húsenice sa živia v strede mladých jednoročných výhonkov, ale aj v pazuchách listov.
- Húsenice zvyčajne strávia celý svoj život vo vnútri orechov a výhonkov a opúšťajú ich len preto, aby si našli miesto na zakuklenie. Poškodené plody sú ľahko rozpoznateľné podľa hnedého trusu a vstupných otvorov húseníc. Poškodené výhonky žltnú a vädnú.
- Jesenná generácia húseníc sa nemôže dostať do orecha, takže sa živí len v oplodí.
- Pri opúšťaní plodu pred zakuklením si húsenica vytvorí okrúhly otvor, ktorý je oveľa väčší ako vstupný otvor a nie je vyplnený trusom. Kuklenie prebieha v hlbokých prasklinách v kôre alebo pod voľnou kôrou.

Húsenica škodcu *Garella musculana* spôsobuje viditeľné poškodenie na plode orecha čierneho

Vajíčko škodcu *Garella musculana* na mladých výhonkoch orecha čierneho

Húsenica škodcu *Garella musculana* na mladých výhonkoch orecha čierneho

Chodbičky húseníc škodcu *Garella musculana* v mladých výhonkoch orecha čierneho

BIOLOGIA:

Dospelé jedince žijú 21 dní a živia sa nektárom. Samička kladie 30 - 120 vajíčok na mladé orechy alebo na púčiky jednoročných výhonkov orecha. Vajíčko je žltosivé až červenosivé, guľovité s priemerom 0,5 mm. Vyliahnutá húsenica je krémovo biela až žltobiela, 2 - 3 mm dlhá s tmavohnedou hlavou. Plne vyvinutá húsenica (pred zakuklením) je 15 - 20 mm dlhá a asi 5 mm široká v prvom brušnom segmente, svetlozeleno-krémová až zelenohnedá alebo červenohnedá so vzorom tvoreným malými hnedými škvrkami a bodkami. Telo je pokryté niekoľkými svetlými krémovo-hnedými chlpkami. Kukla (do 12 mm dlhá a 3,5 mm široká) má na chrbtovej strane súvislý čierny pás. Je ukrytá v bielom kokóne. Kukly je niekedy možné nájsť vo veľkých zoskupeniach (až 170 kusov). Rozpätie krídel dospelého jedinca je 18-23 mm. Dĺžka tela je 8-9 mm. Predné krídla sú vo všeobecnosti olovnato-sivé s priečnymi hnedými, bielymi a čiernymi pásmi a čiarami. Okraj krídla je sivý s čiernymi bodkami. Zadné krídla sú jednofarebné, sivé. Hrudník je sivý alebo hnedosivý s tmavým priečnym pruhom. Tykadlá sú tenké, svetlohnedé až tmavohnedé. Húsenice prvých dvoch generácií sa môžu kukliť aj v tráve alebo na konároch. Ich vývoj trvá asi 10 dní. Škodca prezimuje v štádiu húsenice alebo kukly.

Dospelý jedinec

SPÔSOB PRENOSU A ŠÍRENIA:

- Škodca sa môže šíriť prostredníctvom letu dospelých jedincov.
- Všetky štádiá životného cyklu môžu byť prenášané s plodmi orechov.
- Škodca sa môže prenášať na rastlinách orechov, ktoré sa transportujú obchodom (vo vnútri výhonkov), najmä na rastlinách určených na výsadbu, na rezaných konároch, dreve, kôre či iných častiach rastlín.

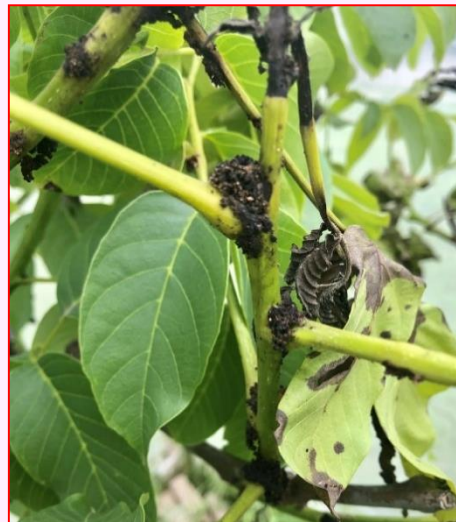
Vajíčko

Kukla

OCHRANA:

- *Garella musculana* patrí medzi nekaranténnych škodcov.
- Možnosti kontroly škodcu sú veľmi obmedzené. Dôležitá je vizuálna kontrola hostiteľských rastlín rodu *Juglans*, obzvlášť divo rastúce orechy, kde sa nevykonáva chemická ochrana.
- Vzorkujú sa podozrivé plody a výhonky rastlín, najlepšie aj s niektorým z vývojových štádií škodcu.
- Odporúča sa dôsledné zneškodnenie popadaných plodov. Je možné zničiť agregácie kukiel škodcov pod voľnou kôrou.

Výhonky orecha čierneho výrazne poškodené husenicami *Garella musculana*

Agregácie kokónov pod voľnou kôrou orecha

Podozrivé prípady je potrebné hlásiť u oblastného rastlinolekárskeho inšpektora odboru kontroly ÚKSÚP BA (Oddelenie kontroly ochrany rastlín). Kontakty sú dostupné na stránke: <https://www.uksup.sk/oddelenie-kontroly-ochrany-rastlin>.

ÚSTREDNÝ KONTROLNÝ A SKÚŠOBNÝ ÚSTAV POĽNOHOSPODÁRSKY V BRATISLAVE

833 16 Bratislava, Matúškova 21

Odbor ochrany rastlín

tel.: 02 / 59 880 345

web: www.uksup.sk

e-mail: ochrana@uksup.sk